

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odáta in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contieniu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scól'a.“ Èr banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.“</p>
---	---	--

Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare.)

Siedinti'a VII.

s'a tienutu in 5/17 Aprile la 9 óre inainte de amédi. Presiedinte Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu Ioanu Metianu. Notariu Dr. Iuliu Bonciu.

Deputatulu Petru Oprisiu adreséza catra presidiu armatóri'a interpelatiune :

1. Are cunoscentia Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu despre anomal'i'a, ce ar esistá in fabriculu Temisiorii cu preotii nostri, unde la biseric'a micsta dela santulu Georgiu, apartienetória juridictiunei diecesei serbesci din Temisiora este parochu, si fara functiune primesce venitul unei sessiuni parochiale parintele protopresviteru Meletiu Dreghiciu, carele in acésta comuna si-tiene de capelanu pre parochulu dela biseric'a santului Ilie, Petru Abrudanu, — si carele din alte impregiurári nepotend functioná nici in parochi'a sa, are de capelanu pre unu alu treilea preotu, prin ce fórte naturalu, provinn confusiuni mari; càci radiemandu-se unulu pre altulu — predica pentru instruarea si crescerea morala a poporului nu tiene nici unulu nici odata, ér unii credintiosi ai nostri se lipsescu adeseori cu totulu de mangaiarea religiunei, si chiar si functiunile bisericesci la ocaasiunile cele mai insemnate nu se implinescu totdeun'a cu acea solemnitate, cu carea ar satisface acceptárilor juste ale credintiosiloru ?

2. Daca are Pré Santi'a Sa despre acestea cunoscentia, ce are de cugetu a dispune barem in modu provisoriu, ca spre multiemirea poporului nostru se ineteze acésta anomalia ?

3. In fine standu deslegarea definitiva a acestei cause in strensa legatura cu despartirea ierarchica de catra coreligionárii serbi, cu privire la biseric'a santului Georgiu din Fabriculu Temisiorii intrebú: insinuatú-s'a degia actiunea pentru despartire la tribunalulu competentu, si daca inca nu s'a insinuatú, ce este caus'a amanárii celei indelungate, si cand se va incepe procesulu ?

Pré Santi'a Sa, respondiendu imediatu aréta : ca pentru a nu lasá fara ingrijire si mangaiare suffetéscá pre conationalii nostri, eschisi din biseric'a micsta a santului Georgiu din fabriculu Temisiorii, in contielegere cu acei'a si fara a prejudecá drepturile loru facia de numit'a bisericá, — inca in anulu 1883 i-a adfiliatu in modu provisoriu la comun'a nóstra bisericésca dela santulu Ilie din fabriculu Temisiorii, enunsiandu-se ca de parochu alu loru remane si pre mai departe protopresviterulu Meletiu Dreghiciu.

Pentru functiunile religióse la poporenií eschisi din biseric'a santului Georgiu erá de mai nainte instituitu capelanulu Stanescu, carele incetandu din viétia protopresviterulu si-a angagiatu de capelanu provisoriu pre preotulu dela santulu Ilie, P. Abrudanu, care angajamentu inse nu este regulatu prin consistoriu, ci tocm'a sta sub pertractare.

Preotulu Abrudanu ca parochu la biseric'a santului Ilie din caus'a neputintiei sale inca i-s'a datu capelanu alesu prin parochia, carele are detorinti'a a indeplini tóte functiunile obveninde.

Incát pentru procesulu de despartire ierarchica alu romaniloru dela biseric'a santului Georgiu din fabriculu Temisiorii, Pré Santi'a Sa aréta, ca in contielegere cu comissiunea juridica, esmisa de sinodu s'a aflu de bine, ca acelu procesu sè se amané, pana cand vomu avé sentintie dela procesele deja incepute.

Interpelantele se dechiara multiemitu cu deslusiurile primite, si sinodulu iea la cunoscentia responsulu Pré Santiei Sale.

Deputatulu Vasilie Mangr'a face propunerea, cá repórtele consistorieloru sè se publice in tóta estensiunea ca adnese la protocolulu sinodului.

Sinodulu transpune acésta propunere comissiunei organisatórie.

Trecendu-se la ordinea dilei se continua reportulu comissiunei scolarie, carea pe bas'a reportulu senatului scolariu dela Oradea-mare, aréta : ca teritoriulu, apartienetoriu la juridictiunea acelu consistoriu este impartitu in 6 cercuri inspectorale, ca prunci obli-

gati la scól'a cuotidiană in decursulu anului scolasticu 1883/4, parte barbatésca au fost 6828, parte femeieésca 5937, de toti 12,765, ér la scól'a de repetitiune parte barbatésca 2986, parte femeieésca 2713, de toti 5699; ca numerulu prunciloru obligati a cercetá scól'a cuotidiană au crescutu facia de anulu 1882/3 cu 214; ér alu celoru obligati la scól'a de repetitiune a scadiutu cu 435; ca statiuini invetiatoresci suntu 238, in cari au fostu aplicati 204 invetiatori, ér 35 de statiuini suntu vacante; ca in decursulu anului 1883/4 a reposatu unu invetiatoriu, trei au trecut in statulu de pensiune, ér unulu a fostu des-tituitu. —

Sinodulu iea aceste date la cunoscintia.

Cu privire la impregiurarea, aretata de consistoriu, ca din lips'a de candidati de invetiatori cualificati nu s'au potutu depliní tóte statiuinile invetiatoresci — sinodulu aviséza consistoriulu a staruí ca se delature pedecile intempinate intru deplinirea statiuiniloru invetiatoresci, si in specialu se ingrijésca, cá invetiatorii se-si primésca salariiele regulatu; de asemenea se aviséza ambele consistorie a face atentí pre invetiatori, cá in acele casuri, cand nu-si potu primí salariiele regulatu, se céra intrevenirea consistoriului.

Aretarea senatului scolariu oradanu, ca la doi invetiatori le-a acordatu cá ajutoriu câte o suma de 30 fl. v. a. ér unuí'a o suma de 20 fl. v. a. — se iea la cunoscintia cu adaosulu, ca consistoriulu se arete pre viitoriu si numele invetiatoriloru ajutati, precum si sumele votate.

Cu privire la necesitatea aretata de consistoriulu oradanu — sinodulu decide sistemisarea unui postu de catechetu pentru elevii de confessiunea nóstra, cari cercetéza gimnasiulu gr. cat. din Beiusiu, pentru carele votéza unu salariu de 600 fl. si 200 fl. bani de cuartiru, — avisandu consistoriulu a deschide concursu pentru deplinirea acestui postu inca in decursulu anului curentu.

Cu privire la repórtele ambeloru senate scolarie dupa observarile facute de comisiune sinodulu aviséza pre ambele consistorie a aretá dupa putintia in repórtele loru catra sinodu urmatóarele: 1) despre gradinile de scóla, 2) despre corurile vocale, 3) despre starea fonduriloru scolarie, 4) despre starea biblioteceloru scolarie, 5) despre introducerea albinaritului si metasaritului in scólele poporali, 6) daca tóte scólele corespundu recerintieloru legii, seau nu, 7) daca tóte scólele suntu prevediute cu recuisitele necesarie, 8) câte opuri pedagogice au aparutu in decursulu anului, si cari din acelea s'au introdusu in scólele nóstre poporali? câti invetiatori au obtienutu resultatu eminentu, câti bunu, câti suficientu si câti nesuficientu; — si in cât vre unulu din obiectele, enumerate in punctele de mai sus nu ar fi introdusu in tóte scólele nóstre — consistoriele se aviséza a ingrijí, cá sè se introducea in cadrulu possibilitáti.

Siedint'a VIII.

s'a tienutu in 5/17 Aprile 1885 la 4 óre dupa amédi. Presiedinte Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu diecesanu. Notariu Silviu Suciu.

La ordinea dilei se pune reportulu comisiunei organizatórie, carea prin reportoriulu ei Nicolau Zigre propune, si sinodulu iea la cunoscintia, ca consistoriulu plenariu aradanu a tienutu in decursulu anului trecut 6 siedintie, si a resolutu tóte cauzele avisate la competentia sa.

Cu privire la aretarea consistoriului plenariu aradanu, ca la zidirea seminariului diecesanu consistoriulu aradanu intempinandu unele greutáti, pentru delaturarea acelor'a, cum si spre a se poté zidí unu edificiu cât mai corespundietoriu scopului, s'a abatutu dela planulu celu dantaiu, si zidirea s'a pusu in lucrare dupa unu planu cu multu mai corespundietoriu, de cum a fostu acél'a, — comisiunea propune, si sinodulu aflandu modificarea planului si tóta procederea consistoriului in acésta cestiuine de motivata, o apróba intru tóte si din partea sa; si aviséza consistoriulu a fi cu deosebita atentiuine la colaudarea edificiiului seminariulu, atât in privinti'a soliditatii, cât si in privinti'a esecutárii planului.

Aretarea consistoriului plenariu aradanu, ca s'a deplinitu protopresviteratulu vacantu alu Aradului, alegendu-se de protopresviteru asesoriulu consistorialu Moise Bocsianu, se iea la cunoscintia.

Punendu-se la ordine reportulu consistoriului plenariu din Oradea mare — sinodulu iea la cunoscintia, ca acestu consistoriu a tienutu in anulu 1884, 7 siedintie plenarie, ca s'au deplinitu protopresviteratele vacante alu Pestesiului si alu Beliului — instituindu-se in celu dantaiu de protopresviteru parintele Teodor Filipu, parochu in Lugasiulu de sus, ér in alu doilea parintele Petru Suciu, asesoru referinte la consistoriulu din Oradea mare, — cari ambii si-au ocupatu degia oficiele; de asemenea se iea la cunoscintia, ca la cererea veteranului protopresviteru alu Oradii mari, Simeon Bic'a — s'a instituitu de administratoru parintele Toma Pacala, parochu in Jac'a.

Cu privire la cererea consistoriului plenariu din Oradea mare de a se depliní postulu de asesoru referinte, devenitu vacantu in senatulu scolariu prin unu individuu din cleru, carui'a pre langa agendele, apartienetórie senatului scolariu se i-se póta incredintiá si propunerea studiului religiunei la scólele medie din Oradea mare, precum si alte cause de natura bisericésca — sinodulu cu privire la ambele consistorie enuncia: reconstituirea senatelor; si apretiuindu motivele consistoriului se va pronuncia in cauza, dupa alegerea persónei, si incât in sesiunea actuala nu s'ar alege o persóna corespundietória, se autoriséza consistoriulu a face provisiune interimala pana la alte dispusetiuni, urmande din partea sinodului.

In legatura cu acést'a cu privire la senatulu sco-

lariu si epitropescu dela consistoriulu din Aradu se staveresce a se reduce numerulu asesoriloru la 12.

Se punu la ordinea dilei protestele, substernute de catra mai multe comune contra arondării noue a protopresviteratelor, si cu privire la cererea comune-Radn'a, Paulisii, Sioimosii, adnecate prin nou'a arondare la protopresviteratulu Totvaradiei dela protopresviteratulu Aradului — de a se rencorporá de nou la acestu protopresviteratu, precum si cu privire la cerea comunelor Minisu, Ghiorocu si Paulisii, adnecate prin nou'a arondare la tractulu Totvaradiei — de a se rencorporá la tractulu Siriei — comisiunea contra opiniunii enunciate in raportulu consistoriului plenariu aradanu face urmatóri'a propunere :

In considerarea motiveloru, enunciate prin votulu unanimu alu sinodului protopresviteralu alu tractului Totvaradiei, si cu considerare la interesele bine pri-cepute ale bisericeii nóstre din acele pàrti, sinodulu decretéza comun'a Radn'a de comuna centrala a protopresviteratului Totvaradiei si de locu de resiedintia alu protopresviterului, — cu adaosulu, ca protopresviteratulu sè se numéscá : „Radn'a-Totvaradia,“ si sustienendu-se protopresviteratulu in estensiunea, ce i-s'a datu prin nou'a arondare, cererii comunelor Radn'a, Paulisii si Sioimosii de a se rencorporá la tractulu Aradului, — precum si cererii comunelor Minisu, Ghiorocu si Cuvinu de a se rencorporá la tractulu Siriei — nu i-se póte dá locu.

Contra acestei propuneri deputatulu Augustinu Hamsea in considerarea situatiunii geografice a protopresviteratului Totvaradiei, carele se estinde pre valea Muresiului in o distantia de preste 70 chilometre, si in considerarea, ca din acestu motivu prin stremutarea resiedintiei protopresviterali dela Totvaradi'a la Radn'a, suferu comunele dela marginea protopresviteratului de catra Transilvani'a, si preste totu se ingreuiéza administratiunea, propune a se dá locu cererii comunelor reclamante si a se sustiené si mai departe Totvaradi'a de centru alu protopresviteratului, asia precum a opinionatu consistoriulu plenariu aradanu.

Dupa o discussiune, la carea ieau parte mai multi vorbitori punendu-se cestiunea la votu sinodulu primescce propunerea comisiunii.

Cu privire la cererea comunei Pustinisii, adnecata prin nou'a arondare la tractulu B. Comlosiului dela tractulu Temisiorii de a-se adnecá la Temisiora ; si a comunei Teesii de a-se adnecá la tractulu Lipovei la tractulu Hassiasiului sinodulu la propunerea comisiunii da locu cereriloru numiteloru comune.

Punendu-se la ordine dilei cestiunea stabilirei centrului protopresviteratului Chisineului, sinodulu enuncia de centru comun'a Chisineu si parochi'a de acolo de parochia protopresviterala.

Cu privire la cererea comunelor Vadasu, Siepreusii si Sintea, adnecate prin nou'a arondare la tractulu Borosineului de a-se readnecá la tractulu Chisineului, sinodulu la propunerea comisiunii decide a-se

readnecá comun'a Sintea la tractulu Chisineului, ér cu privire la celelalte dóne comune reclamante enuncia, a remané si pre mai departe incorporate la tractulu Borosineului.

La cererea tractului protopresviteralu alu Belintiului sinodulu decide, ca pre viitoriu acestu tractu sè se numéscá : tractulu protopresviteralu alu Belintiului.

La cererea comunei Bontiescii sinodulu decretéza, ca acésta comuna sè-se readnecteze la tractulu protopresviteralu alu Buteniloru.

Cu privire la cererea protopresviterului Chisineului, Petru Chirilescu : de a i-se concede, cá pana cand va fi densulu in viétia se póta locuí in comun'a Chitighazu, si de aici se administreze tractulu protopresviteralu alu Chisineului, remanendu-i cá beneficiu venitele parochiei sale din Chitighazu, ér cá desdenare pentru perderea aloru 12 comune, desmembrate prin nou'a arondare dela tractulu Chisineului, se i-se concéda a folosi si beneficiile parochiei, ce se va designá de catra sinodu de parochia protopresviterala, la propunerea comisiunii — sinodulu concede protopresviterului Petru Chirilescu a locuí in Chitighazu si a folosi venitul actualu alu parochiei de acolo ; in ceea ce privesce inse parochi'a din Chisineu consistoriulu se autoriséza a ingrijí, ca acésta parochia sè-se administreze in modu interimalu, pana candu se va ocupá prin protopresviterulu Chisineului.

La cererea comunei Corbescii sinodulu apróba incorporarea numitei comune la tractulu protopresviteralu alu Beinsului.

Cu privire la cererea comunelor San-Nicolaulu romanu, Berechii si Roitu de a-se rencorporá la tractulu protopresviteralu alu Oradii mari, apoi a comunelor F. Ghirisii si Chesii de a-se incorporá la protopresviteratulu Tinței si a comunei S. Saldabagiu de a-se adnecá la protopresviteratulu Beinsului, sinodulu la propunerea comisiunii in considerarea ca dandu-se locu cererii numiteloru comune s'ar alterá arondarea votata de congresulu nationalu-bisericescu, nu póte dá locu cererii numiteloru comune, afara de a comunei S. Saldabagiu, carei'a i-concede a-se adnecá la tractulu protopresviteralu alu Beinsului :

Cu privire la memorandele, substernute de catra protopresviterii Elia Mog'a si Vasiliu Pap, precum si cu privire la cererea comunei Beinsii in caus'a nouei arondării a protopresviteratelor sinodulu la propunerea comisiunii decide :

Protopresviterulu actualu alu Vascaului se concede a locuí in Beinsii si in folosinti'a parochiei de acolo, pana cand va devení vacanta parochi'a protopresviterala Vasicau-Barestii ; ér protopresviterulu actualu alu Beinsului va remané cu locuinti'a in Rebagani, pana cand va devení vacanta parochi'a din Beinsii, ér pana atunci acésta parochia va apartiené la tractulu Vascaului.

Cu privire la impregiurarea, ca actualulu protopresviteru alu Tinței nu s'a stremutatu cu locuinti'a

din Oradea mare in comun'a Ianosd'a, precum a fost provocatu de catra consistoriulu din Oradea mare comissiunea propune :

Sinodulu autorizéza consistoriulu din Oradea mare a provocá de nou pre protopresviterulu Gavriil Neteu a-se stremutá cu locuinti'a in protopresviteratu in terminu de trei luni; ér in casulu contrariu se autorizéza consistoriulu a îngrijí, ca numitulu protopresviteru sè-se pensioneze, si decretandu protopresviteratulu de vacantu, se iea dispusetiunile necesarie, ca acelu protopresviteratu sè-se deplinésca prin unu protopresviteru definitivu.

In contra acestei propuneri deputatulu Georgiu Dringau face urmatóri'a contrapropunere :

In considerarea, ca parochi'a vacanta din Janosid'a, desi are dóue sessiuni parochiale, nu este acomodata pentru resiedintia protopresviterala, de órece pre de o parte pamentulu este reu, cas'a parochiala nu esista, si credintiosii nostri de acolo se afla in stare materiala slaba, ér pre de alt'a parte comun'a Ianosid'a este departe de drumulu de tíera si de oficiulu postal — precum si in considerarea ca alta parochia, acomodata pentru protopresviteru de presente nu este vacanta, propune : ca venerabilulu sinodu se amane acésta cestiune, pana cand va devení in vacantia o parochia corespundietória, si in casu cand protopresviterulu actualu din caus'a betranetieloru nu ar putea corespunde intru tóte detorintieloru sale — sè se incredintieze Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu diecesanu cu denumirea unui administratoru protopresviteralu.

Punendu-se cestiunea la votu sinodulu primesce propunerea comissiunei. (Va urmá.)

ATANASIU TUDUCESCU.

Mórtea nemilósa puse de nou capetu vietii unui barbatu din sirurile nóstre si altcum destulu de rarite.

Joi'a trecuta la órele 3¹/₂ deminéti'a dupa lungi si grele suferintie si dupace a fostu impartasitu cu santele taine, adormi somnulu celu vecinicu *Atanasie Tuducescu*, profesorulu la institutulu pedagogico-teologicu din Aradu.

S'a stinsu o viétia tocmai in momentul, cand erá mai capace a serví si a promová interesele bisericiei si neamului, carui'a a apartienutu. S'a stinsu acésta viétia in momentul, cand dupa unu siru lungu de privatiuni, dupa o lupta grea spre a-se armá cu cunoscintiele necesarie, — ocupase locul, pre carele l'a doritu in societatea nóstra.

Reposatulu s'a nascutu la anulu 1850 in comun'a Campanii de jos, comitatulu Bihariei, din parinti tie-rani. Studiele gimnasiali le a facutu la gimnasiulu romanu din Beiusiu, luptandu ca mai toti studentii romani cu multe neajunsuri; ér dupa absolvarea acestor'a urmá cursurile juridice la academi'a de drepturi

din Oradea mare, luptandu si aci cu diferite lipse si privatiuni.

Indata dupa absolvare fu numitu in anulu 1874 de notariu la fost'a epitropia provisorie a fonduriloru comune eparchieloru Aradu si Caransebesiu.

In acésta calitate desvoltá o diligentia de feru, luptandu cu greutatile inceputului cá functionariu alu unei institutii noue, — cu multu succesu, asia încát nu odata atât epitropi'a, cât si ambele sínóde eparchiale i-au votatu recunoscintia protocolaria.

Avendu o deosebita predilectiune catra studiu si literatura, si semtiendu in sene vocatiune pentru carier'a preotiesca — cá notariu la epitropia urmá cursurile clericali in institutulu teologicu din Aradu, — unde se distinse prin aceeasi diligentia, carea i-a fost caracteristica in intréga viéti'a.

La anulu 1881 a fostu numitu de profesorulu la institutulu pedagogico-teologicu din Aradu. Cá profesorulu reposatulu se distingea prin o deosebita iubire facia de elevii sei, — pentru a caroru inaintare lucrá di si nópte, spre a le poté face acestor'a cât mai multe inlesniri in studiu.

Unu morbu de peptu, atrasu de siguru mai cu seama in urm'a privatiuniloru, ce avuse a îndurá in in anii de studiu, lu-rapi pré iute dintre noi, mai înainte de a-si fi potutu realisé unu planu, pentru carele a lucratu multu timpu, planulu de a-si face locu si nume in literatur'a romanésca prin edarea unui opu, la carele lucrá cu unu deosebitu zelu.

Este scurtu timpulu de 11 ani, in carele reposatulu a lucratu pre terenulu vietii publice ca functionariu la epitropia si ca profesorulu; dar densulu si-a sciutu cascigá si in acestu scurtu timpu stim'a si increderea superioritáti diecesane, si iubirea colegiloru si cunoscutiloru sei.

S'a dusu pré teneru si pré timpuriu in mormentu; dar s'a dusu cu convingerea, ca in timpulu, cât i-a fostu datu, ca se-lu petróca intre noi, si-a implinitu detorinti'a si chiamarea. S'a dusu insotitu de binecuvantarea tuturoru acelor'a, cari l'au cunoscutu, si in inimile caror'a a lasatu suveniru, ce nu se vor scerge nici odata.

Remasitiile pamentesci ale reposatului s'au depusu spre odichna eterna Vineri in 26 Aprile c. v. a. e. la 4 óre dupa amédi.

Servitiulu funebru a fostu oficiatu de parintele protosincelu Iosif Goldisiu, asistatu de ieromonachii Augustin Hamsea si Vasiliu Mangr'a, de parintele Paul Tempea si Gavriil Bodea si de protodiaconulu Ignatiu Pap; — fiendu de facia Pré Santi'a Sa, parintele Episcopu diecesanu Ioanu Metianu, membrui din locu ai consistoriului aradanu, corpulu profesorulu si elevii institutului pedagogico-teologicu, si o multime de publicu alesu, intre care dintre streini am vedutu pre directorulu liceului din Aradu, dlu Kunz Elek si pre directorulu preparandiei de statu, dlu Petru Kerner, si altii.

La finea servitiului parintele ieromonachu Vasilie Mangr'a a tienutu unu discursu funebru, nimeritu compusu si bine pronunsiatu, in carele in termini alesi schitiã pre scurtu biografi'a reposatului, si dete expresiune in unu modu fôrte petrunderiu sentiului generalu de durere, produsu prin acestu casu de môrte pré timpuria in inimile colegiloru, amiciloru, cunoscutiloru si eleviloru reposatului.

Dupa acést'a punendu-se cortegiulu in misicare luã drumulu prin piatia spre cimiteriu.

Inainte mergeau elevii institutului pedagogico-teologicu, ér dupa sicriu mergeau membrii familiei, membrii consistoriului si membrii corpului profesoralu si unu publicu alesu din tôte clasele societãtii.

Pre sieriu erau depuse mai multe cununi, si a-nume un'a din partea corpului profesoralu, 1 din partea societãtii de lectura a tenerimei dela institutu, 1 din partea reuniunii femeiloru romane din Aradu cu inscriptiunea „primului ei secretariu,“ 1 din partea dloru: Oncu, Suciù si Lazar, cu inscriptiunea „amiculu Tuduceseu“.

La momentu tienù unu discursu scurtu, dar fôrte bine compusu si predatu, dlu profesoru Romulu Ciorogariu, in carele in numele colegiloru si-luã adio dela reposatulu; ér in fine vorbì clericulu Dem. Barbu in numele eleviloru institutului, cari toti erau cu ochii inundati de lacrimi.

Depunendu si noi o lacrima de durere pre momentulu reposatului i-dicemu:

Se-i fie tierin'a usiôra si memori'a binecuvantata!

Influentie din partea filosofiei asupra Religiunei

seau

Factorii principali ai Teologiei moderne.

Noi cei din biseric'a resaritëna, cari in teologia am adoptatu adevèrurile credintiei asia, precum s'au desvoltatu acestea in cei dantai optu secli, nu ne pré cufundãmu in cugetari asupra adevèrului cuprinsu in crestinismu, nu-lu scrutãmu acést'a pe calea ratiunei, ci indestudindu-ne cu adevèrulu dobõditu din invetiatur'a biseric'esca confesionala, ne tememu, ca cautandu dupa mai multu escitamù indoiëla in credinti'a nôstra. — De si crestinismulu este a priori necontestabilu, totusi sciintiei i-remane problem'a, de a dovedì cuprinsulu credintiei crestine, ca unu cuprinsu absolutu necesariu ratiunei, càci credo ut intelligam, ér spre marturie despre crestinismu potemu ajunge numai prin cugetare. Si intr'adeveru crestinismulu n'ar fi sufletulu omenimei, n'ar fi religiunea mantuirei, n'ar chiemã pre cei osteniti si insarcinati sub jugulu celu blandu alu Mantuitorulu (Mat. 11. 25—30), daca n'ar cuprinde in sine si libertatea spiritului cugetatoriu, cunõscerea adevèrului, care te face liberu (Ioanu 8. 32). —

Cine si-face de detorinti'a santa a vietiei sale, a aperã crestinismulu, acel'a altecum nu o pôte face, decât numai in credinti'a, ca in acel'a operëza adevèrulu, dela care nici un sufletu liberu nu se lasa de buna voia a fi rapitu. Apartiene elu la acei'a, cari pe vatr'a sciintiei nutrescu fõculu sfantu, atunci elu singuru se va resolvã, a dice valet invetiaturei traditionale, cand i-s'ar propune dilema:

séu sciintia séu adevèrulu a-lu jertfi; càci adevèrulu, chiar si acolo unde ne apare ostilu, remane totu o vorba mare. Asia si noi vom face recensiiunile nôstre in spiritulu unuã adevèru scientificu, si fara de a cautã la drépt'a ori la steng'a, nepreocupati de sententiele si hypotesele nici a aceloru credintiosi, nici a celoru impii, vom cautã religiunea aceea, care e sufletulu omenimei, vietia omului in Dumnedieu, prin care omulu are si posiede pe Ddieu in sine.

Spre a trece la obiectu ne vom margini la tem'a pusa in fruntea acestui tractatu.

A enarã fasele de desvoltare a Teologiei nu este unu lucrù usioru, pentrucã istori'a ei se dispersëza in unu siru de scrieri, cari aparù mai multu langa olalta, decât intr'õalta se stee in unu nex causalu determinatu. Dar totusi potemu diferi acele scrieri, cari noi trebuie se le privim ca factori pozitivi ai desvoltari Teologiei; apoi acele, cari din punctu de vedere speculativu se pôrta critice fatia de Teologie. —

Seclulu nostru a purtatu o lupta dinturna si plina de succese contra religiuniloru positive séu revelate, — asia ca seclulu acést'a se distinge prin luptele vehemente a invetiaturei crestinesci cu sciintia moderna. De si cum dice istoriculu bisericescu Baur (Kirchengeschichte des 19 Jahrhunderts p. 90), ca la finea seclului trecutù cu disparuta credintia in invetiaturile si principiile bisericiei si religiunea a perdutu ori-ce positiie firma in consciintia timpului, si tôte, ce se numeau religiune, au devenitu pentru consciintia timpului ca specie esterne, eterogene si insubstantiale: totusi, precum accentuëza totu Baur (p. 93), pre langa tóta ur'a fatia de religiunile positive, o religiune naturala a trebuitu se placa, si chiar cu respectu se vorbea de ea. Dar acéstã religiune naturala séu morala, in carei nume se combateau religiunile positive, a fostu in fapta numai o abstractiune nebulistica din adevèrat'a vietia a religiunei. Dreptu aceea lacun'a, care prin intregulu sbõru alu timpului s'a causatu in consciintia lumii, a trebuitu sè se suplinësca prin elatiunea libera spre eternulu si divinulu, si sè se concentreze in arta si filosofie. Aceste ambe poteri nu suntu de felu streine religiunei, ci dela începutu au fostu ele comilitõnele nedespartibile a fiecãrei religiuni mai sublime. Si anumitu filosofi'a este, care dupa intrég'a ei fiintia nu s'a potutu retienea, spre a-se pune intr'õ referintia mai aprõpe cu religiunea si crestinismulu, si asia nemijlocitu se devina ca o Teologie séu ca o invetiatura religionara. Ér prin epocal'a aventare a filosofiei prin Kant, relatiunea ei cu religiunea positiva in comparare cu timpulu lamurirei deveni totu mai multu mai intima, mai amicala si mai agnoscetõre. Si acéstã apropiere a filosofiei de religiunile istorice se fie fostu numai o sinamagire transitorica, carei'a in ultima treime a seclului nostru i-au urmatu o ilusiune amara? Filosofi'a, care totu mai multu ocupã locul consciintiei desvoltate, se fie causatu ea fractiunea cu religiunea? O astfelu de inchipuire trebuie din capulu locului se descepte indoeli seriõse.

Mai nainte de tôte trebuie se întrebãmu, cà filosofi'a, care cu o nõua, grandioã aventare incheia, seclulu alu 18, si deschide pe celu alu nõuesprezecõlea, fost'a ea din cõbulu ei asia de necrestina, ca relatiunea ei cu religiunea si crestinismulu in fine se escurga in o desbinare? O aperceptiune istorica-universalã a crestinismului si a filosofiei mai noii, ne face cà se observãmu in ambele unitatea principiului si comunitatea diferintiei de filosofi'a precrestina. Acestei'a tocmai i-au lipsitu principiulu cunoscintiei de sine care usuëza a-se considerã ca principiulu filosofiei mai noii. In tôte formele ei filosofi'a vechia ocupã fatia de lume obiectiva o coerintia imediata, careia-i lipsesce comunicarea prin consciintia de sine. De aceea filosofi'a precrestina a trebuitu se cada in unu dualismu a idealului si

a materialului. La înălțarea ei preste materialu la idealu, preste natura la pur'a lume ideală nu a fost posibilu filosofiei grecesci nici cand, a devinge naturalismulu, din care ea a purcesu. Ea trebui se fie dualistica, pentru că i-au lipsitu în conștiința a de sine unitatea originală a idealului și reului, a cugetării și ființei. Acestu dualismu metafisicu este caracteristicu ambeloru sisteme filosofice mai însemnate, — a platoniceului și aristoteliceului (Asem. Zeller, Griech. Philosophie II. 1. p. 484 s. m.)

Ambele au fost în faptă o ieseire din conștiința de sene, precum s'a exprimat ea nu numai prin ecstasulu nou platoniceu, ci și prin apathia stoica.

Din contra marele și istoricu-universalulu principiu, care a introdusu creștinismulu ca religione în conștiința lumii, este tocmai principiuu conștiinței de sine. În conștiința religioasă a creștinismulu omulu atât prin tôte, ce conchide în sine stracrestinesculu *μετάνοια*, devine conșciu de nulitatea sa propia, de coerința sa cu o lume fragilă, de distanța sa de perfecțiune, câtu și de participarea sa la această perfecțiune, séu salvarea sa din fragilitate. Ambii poli a îndepărtării și a apropiării lui Ddieu, a cunoștinței de păcatu și de salvare, cari creștinismulu îi-au conlegatu în conștiința religioasă, corespundu pe deplinu celoru două contraste principale a unei legări de materie și a unei aventuri la idealu, cari conștiința lumii vechi nu le putea conlegă într'o unitate. Firesce acestu dualismu principialu a timpului antecrestinescu în sever'a sa forma orientala și în cea elena moderata înca multu a influențiatu asupra lumii creștine, în carea elu prin contopirea cu contrastulu religiosu-moralu a cunoștinței de păcate și de rescumperare pară și mai prepastiosu. Dar unitate estinsă a cunoștinței de sine, care aici pe pământu — si are portarea sa în ceriu (Filippeni 3. 20), nu s'a potutu nici cându perde, și din adâncimele deschise a-le internulu ai trebuitu mai curându séu mai tardiu se purcedă o reformare a lumii meditatoare, — o reformare radicală a religiei. Această reformare înse nu e o lapadare de principiuu istoricu universalu a creștinismulu, ci e numai o eliberare și renunțiere de positiă și referința dependentă de teologia și învetiaturile tradiționale a-le bisericii catolice, — în care principiuu creștinescu n'a potutu se fie eshauriatu pentru tôte timpurile, — precum și pentru de a-se desface de lungă steapanire a-lui Aristotele și a filosofiei scolastice, cu cari universulu creștinu atâtea secle s'au ajutat, — se formeze unu universu creștinescu nou, liberu și independentu. Protestantismulu dara este numai o rumpere cu auctoritatea esterna bisericăscă evelată din viu'a desvoltare a creștinismulu.

Filosofia mai nouă după originea ei mai multu se anesăza la desvoltarea viuă a protestantismulu. După ce protestantismulu a renovatu primitiv'a conștiința de sene a creștinismulu, prin rumperea principială cu auctoritatea esterna croindu-si calea spre cunoștința internă a credinței și prin această aflându-si îndestulirea religioasă, — atunci și filosofi'a apucă drumulu corespundietoriu protestantismulu. La Cartesius (1596—1650) se începea ea filosofia cu o nouă siguranță de sine a spiritulu, ceea ce corespunde pe deplin ființei interne a protestantismulu. Precum în creștinismu siguranța de mantuire i-premerge schimbarea conduitei și penitența, în protestantismu justificarea naintea lui Dumnezeu premerge rumperea în principii cu auctoritatea esterna bisericăscă: asiă la Cartesius, care a exprimat dubitarea la tôte, chiar și la legile logice, — rumperea cu lumea esterna a fostu mijloculu siguru de cugetare curată a spiritulu, deducendu elu din faptic'a cugetării esistența subiectulu cugetatoriu, enunția sentinței: cogito, ergo sum că principiuu științei filosofice. Această sentință are sensulu unității originale a ființei

(das Sein) și a cugetării, cari filosofiei vechi s'au apărutu totdeauna ca separate, ca două contraste divergente și neimpăcabile. Ambele la Cartesius înse coincid primordialu nu numai în cunoștința de sine a omulu, ci înca deja în a infinitulu séu a absolutulu, acărui ideia deveni abia acuma într'adeveru posibilă. Și aci validită Cartesius această unitate a cugetării și a ființei, ca o necesitate a esistenței cuprinsa în însăși ideia. Acest'a, în care a cuprinsu elu ambele pole a idealulu și realulu, a fostu dara idea fundamentală a spiritulu, în care cugetarea și ființa, subiecte și obiecte primordialu un'a sunt. Noi deja la el aflăm cele două puncte egresive diferite, între cari ultreroarele desvoltări filosofice mai multu variându se misică: cunoștința de sine și ideia absolutulu, séu ideia fundamentală a marginitulu și a nemarginitulu spiritulu. În ambele casuri înse n'au fostu mai multu ființa séu cugetarea, idealulu séu realulu, ci mai vertosu unitatea primordială a ambeloru, de unde am purcesu.

Decă la nici într'unu casu a fostu o causalitate, ci o afinitate internă de ființă, că religiei creștine a spiritulu i-au urmatu filosofi'a mai nouă ca filosofie a spiritulu, apoi chiar această, precum vedemu la Kant, a introdusu cu totul o altă positiune a conștiinței cugetătoare față de religionea pozitivă, readucendu érași la onore cele mai profunde idei fundamentale ale creștinismulu, încât acele germeșă în apereptiunea religioasă. Și în nex cu această nouă aventură a filosofiei intempinarăm noi degia pe pragulu secului nostru trei factori principali a Teologiei, cari operăza până în presinte: teologia morală, speculativă și mystică.

* * *

Chaosulu de contraste în lumea spirituală a secului 17, dogmatismulu reprezentatu atât prin rationalismulu Wolffian câtu și prin aprigulu ortodoxismu bisericescu, completulu schepticismu, precum lu representă Hume, și precum elu în deismulu engles deveni la o direcțiune proprie filosofică, — sensualismulu materialisticu, precum elu mai vertosu în Franci'a totu mai multu creșcea, — făcù pe Kant a pasi critice față de tôte aceste forme de cugetari. Elu și făcù de problema, a statorii limitele, sub cari e posibilă a cunoștința sigură pentru spiritulu omenescu, și preste cari ori ce speculațiune este fara de temei și legile ei sunt simplu numai sentințe îndovedibile. Această scrutare lu aduse pre elu (Kant) la rezultatulu, ca preste totu numai pe calea esperinței sensuale este posibilă a cunoștința sigură. Condițiunile a fiecărei cunoștințe omenesci sunt: spatiulu și timpulu, căci aceste două sunt lucruri nu în afara de noi, ci în noi, ele sunt formele cunoștinței subiective, fara de cari pentru noi e imposibilu a cunoșce unu cutare lucru. Noi pentru aceea nici cand nu vom poté dice, ca noi cunoșcem unu lucru în sine, ci totdeun'a numai asiă precum se presenta elu formei cunoștinței noastre (idealismulu transcendentalu). Categoriile minții sunt de bună sémă sigure și positive, dar ele au numai unu sensu în aplicare la lumea sensualității, pentrucă cugetarea noastră nu pestreca nici cand formele esistente în noi. Aplicarea acestora asupra lucrurilor transcendente se baséza simplu pe sinamagire, ni este imposibilu a asiadă legi asupra lucrurilor incorporeale, pentruca ele zacu dincolo de limitele facultatii noastre intelectuale. De aci apoi resulta, ca de câte ori voim a construi cu mintea lucruri transcendente, totdeuna ne complicăm în contraste nenumerate; nu potemu nici esistența sufletulu nici a lui Ddieu, nici a enunția o sentință asupra lumii ca totalitate. Decă deci de si nu potemu dovedi lucrurile supranaturale, acăruru idei sunt cuprinse în ratiune, atunci ele totusi sunt obiectu alu convingerei noastre morale, și au pentru lumea practică cea mai mare auctoritate și însemnate;

dupa acésta parte se difere ratiunea practica de cea pura. Din acestu punctu de vedere desvoltá Kant conceptele sale morale si religóse.

(Va urmá.)

B. Biro *Hereidescianulu*,
preota rom. gr. ort.

D i v e r s e.

* **Concertu.** In decursulu septemanei, ce urméza se va aranjá in sal'a Krispin unu concertu romanu cu concursulu binevoitoriu alu artistului *Dimitre Popovici*. Domnulu Popovici, baritonistu alu curtii regale din Romani'a si-a cascigatu deja nume bunu nu numai in press'a románesca, ci si in cea straina, si nici decátu nu ne indoimu, cá publiculu nostru de aici si din giuru va folosi ocasiunea acést'a de a ascultá pe simpaticiulu artistu romanu din Bucuresci. Piese alese din bogatulu seu repertoriu ne promitu o séra pe cât de rara, tot atât de deliciósa. Si astfelu suntemu fórte convinsi, cá concertulu acest'a are se fie imbratosiatu cu tóta caldur'a din partea publicului iubitoriu de arta.

* **Oferte pentru seminariulu diecesanu.** Parintele Iosifu Nagy din Roitu a colectatu pe seam'a seminariului cu ocasiunea serbarii invierii Domnului 1885 urmatórele sume dela dnii: Andreiu Bogdanu, not. cerc. in Roitu 10fl.; Mihaiu Schwarz, adj. not. 2fl.; Andreiu Schoviciu, ispanu 1fl.; Dsiór'a Emili'a Madarasu, proprietáresa 2 fl.; Dlu Iuliu Glük, negutiatoriu in Oradea-mare 50 cr. Ioanu Craciunu, economu in Gepiu 10fl., Flórea Craciunu nasc. Cosma, econ. in Gepiu 1 fl.; Tenerulu Georgiu Craciunu econ. in Gepiu 1fl.; Tener'a An'a Craciunu in Gepiu 1fl.; Teodoru Covasdanu, econ. in Gepiu 1fl. Petru Pusta, jude com. in Berecheiu 1fl.; Flórea Pusta nasc. Craciunu econ. in Berecheiu 1 fl.; Veduv'a An'a Romanu, economá in Giul'a-magiara 10 fl.; — la oláta 41 fl. 50 cr.

Cánd aducemu acést'a la cunoscinti'a publicului, nu potemu intrelasá a nu-ne esprimá multiemít'a nóstra dloru contribuitori, cari au serbatu acésta mare serbatóre in unu modu atât de frumosu, depunendu adeca denariulu loru in favorulu unui institutu, menitu a contrbúi cu faci'a luminii la regenerarea si inaintarea bisericeii si neamului romanescu. — Ddieu sè-le resplátésca insutitu si inmiitu sumele donate!

* **Multiemita publica.** Bravulu economu si jude comunalu din Fereghazu Georgiu Stoianu a ridicatu pre spesele proprii in unu locu acomodatu din hotariulu comunei o santa cruce (ruga) spre eterna a sa pomenire si a familiei sale. Santirea s'a ténutu cu solemnitatea indatinata in diu'a santului mucenicu Georgiu, fiend de facia intregu poporulu din comuna, carele si-a exprimat multiemít'a sa facia de donatoriu prin urári de „se traiésca;“ ér subscrisulu mi-tienu de detorintia a exprimá si pre acést'a cale multiemita donatoriulu in numele comunei bisericesci. Ioanu Groz'a, parochu in Fereghazu.

* **O conferintia sanitaria internationala** se va intruni la Rom'a in 15 Maiu a. c. Conferintia se va compune din doue sectiuni, un'a tehnica científica si alt'a diplomática — administrativa. Sectiunea diplomática administrativa va esaminá mesurile preventive, privitórie la bólele epidemice si contagióse, si in fine se va mai ocupá cu regularea practica a cestiunii informatiuniloru sanitarie.

* **Tempululu cu sierpi.** Miculu orasiu Weida, in rigatulu Dahomey, este renumitu prin tempululu seu de sierpi. Acestu templu este o mica cladire, in care preotii intretienu o multime de sierpi mici si mari, pe cari i nutrescu cu gaini, paseri, brósce ce se aducu de indigeni.

Nimicu nu este mai ciudatu ca o visita facuta in acestu sanctuaru de zei tíreitori, cari inspira gróza ori-carui europeanu. Aceste reptile se vedu incolacite sub acoperisiulu templului, intinse la sóre séu spendiurate cu capulu in jos, ca nisce cabluri enorme. Dandu unu micu bacsisiu se póte obtiene de la preoti óre-care suprinderi: ténendu in mana o bagheta, face ca sierpii cei mai mici se esecute tóta felulu de exercitii, dar refusa d'a derangiá pe cei mari; de altmintrelea ei suntu fórte mari si potu omóri unu bou strengendu-lu in inelele loru. Adesea se intempla ca acesti zei falsi, intretienuti in templulu din Weida in numeru de peste o miia, parasescu locurile sfinte, si se respandescu prin orasiu. Atunci preotii incepu o adevrata venatóre; ei apuca pe cei mici cu man'a si pe cei mari ii punu in saci pentru a-i duce la templu. A omóri unu sierpe cu intentiune este o crima dintre cele mai mari, care se pedepsesce cu mórtea. Daca este unu europeanu care a omóritu reptil'a, atunci numai protectiunea regelui póte se-lu scape. Autorulu involuntaru alu mortii unei'a din aceste reptile trebue se anuntie acidintele preotiloru si sè se supuna la exercitii de purificare cari se repeta in fie-care an. In acésta tíera, ca pretutindeni, preotulu traesce cu ceca ce casciga din templu, cáci se pretinde ca gainele aduse de cei cucernici pentru a hrani pe sierpii sánti suntu jumatate si fripte si mancate de preoti. „Rom.“

C o n c u r s e.

In comun'a nóstra bisericeasca Pesca romana, comitat. si protop. Aradului, infiintandu-se si un'a a trei'a parochia gr. or. rom. impreunata cu profesura la scól'a confessionalá superióra, prin acést'a se' escrie concursu cu diu'a de a-legere pe 2 Iuniu st. v. a. c.

Emolumintele suntu:

- 1) un'a sesiune comasata din pasculu comunalu dimpreuna cu pasiunea adausa la sesiune, in estensiune de 45 jugere pamentu clasificatu de clas'a I.
- 2) birulu usuatu in comuna dela peste 300 case.
- 3) o gradina asia numita sub vii, pamentu aratoriu de clas'a I in marime de 2 $\frac{1}{2}$ jugere, si a
- 4) Stolele indatinat in comuna.

Cu acést'a parochia fiindu imbinatu si postulu de profesor la scól'a nóstra confessionalá superióra din locu, pentru care postu nu se capeta alta remuneratiune, afara de a parochiei, asia dar dela recurrenti se recere, nu numai cualificatiunea de parochu, prescisa pentru parochiile de frunte; dar si cualificatiunea de profesor, séu testimoniulu dela consistoriulu aradanu, despre capabilitatea de a propune studiele prescise, intr'o scóla superióra confessionalá.

De asemenea se recere, cá recurrentii sè se presente in vre-o Dumineca ori serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea si in cele rituali; ér recursele astfelu instruite si adresate comitetului parochialu, le vor inaintá dlui administratoru protopopescu Moise Bocsianu in Curticiu, pana la terminulu de mai sus.

Datu in Pesca rom. la 17 Aprilie v. 1885.

Teodoru Dragosiu, m. p.
presied. Comitetalui.

Ioanu Eficiu, m. p.
not. subst.

In contielegere cu mine: MOISE BOCSIANU, adm. prot. alu Aradului.

—□—

Se escrie concursu pentru indeplinirea definitivá a postului de invetiatoriu la scól'a gr. or. din com. Cladova, comit. Aradului, protop. Siriei (Világos) cu terminulu de a-legere pe duminec'a din 26 Maiu (7 Iuniu) 1885.

Emolumintele impreunate cu acestu postu suntu: 1) In bani gat'a 221 fl. 48 cr. 2) 6 orgii de lemne pentru

trebuințele invetiatorului, séu bani 54 fl. 3) interesele de 4% dupa capitalulu de 613 fl. in suma de 24 fl. 54 cr. care suma o va ridicá dela V. Consistoriu, fiind banii depusi acolo 4) pentru conferintie 5 fl. 5) pentru cantoratu 10 fl. 7) pentru scripturisttea 3 fl. 8) cortelu liberu si gradina de legumi 9) pentru incalditulu salei de invetiamentu comun'a se obliga a dá 6 orgii de lemne in natura.

Dela recurrenti se cere se produca atestatu de botezu ca suntu romani gr. or. testimoniu de cualificatiune invetiatorésca si esamenu din limb'a magiara, la casu cand nu se vor affá astfelu de recurrenti, se admitu in candidatatiune si preparandi absoluti, apoi se se presinte in vre-o dumineca ori serbatóre in s. biserica din Cladov'a pentru a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Se obsérva ca alegendulu invetiatoriu va avé a folosí pana la finea anului 1885 numai salariulu in bani gat'a 120 fl. 6 sinici cucuruzu in natura, 6 orgii de lemne de asemenea in natura si interesele in suma de 24 fl. 52 cr. ér dela 1 Ianuariu 1886 va folosí salariulu intregu precum se affa in acestu concursu.

Alegendulu invetiatoriu pentru sum'a espusa in punctulu 5, va avé a participá la tóte inmormentarile individiloru dela 7 ani in sus, parastase si cununii, fara alta remuneratiune.

Recursele astfelu instruite si adresate Comit. par. din Cladov'a suntu a se trimité P. On. Dnu Georgiu Popoviciu insp. cerc. de scóle in Ménes p. u. Gyrok, pana in 21 Maiu (2 Iuniu) 1885. — Cele intrate mai tardiu nu se vor luá in consideratiune.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. POPOVICIU, m. p. insp. scol.

—□—

Se escrie concursu pentru ocuparea definitiva a postulu de invetiatoriu dela scól'a gr. or. rom. din comun'a Gladn'a rom., protop. Fagetului, comitat. Carasiu-Severinu, cu terminu pana la 14 Maiu a. c. in care di se va tienea si alegerea pe langa emolumintele urmatóre:

- 1) In bani gat'a 320 fl.
- 2) Cortelu liberu provediutu cu cele necesarie.
- 3) Gradina intravilana si estravilana de 5 jugere.
- 4) 10 orgii de lemne, din care are a se incaldí si scól'a.

5) Dóue jugere de livada.

6) Dela fie-care inmormentare 25 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se substérna petitiunile loru provediute cu testimoniu de preparandie, de cualificatiune, atestatu despre portarea morala si estrasu de botezu ca suntu de religiunea gr. or. rom. pana la 10 Maiu a. c. adresate Comitetului parochialu gr. or. rom. din Gladn'a rom. Rev. Domnu Atanasiu Ioanovicu protop. si insp. de scóle in Fagetu.

Avendu densii in vre-o Dumineca ori serbatóre a se presentá in s. biserica din locu spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Gladn'a rom. 7 Aprilu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ATANASIU IOANOVICIU, m. p. protopresviteru.

—□—

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din comun'a gr. or. Susaniu, protop. Fagetului, com. Carasiu-Severinu, cu terminu de alegere pe 16 Maiu.

Salariulu anualu:

- 1) In bani gat'a 129 fl.
- 2) 32 metri lemne pentru invetiatoriu si scóla 32 fl.
- 3) Pentru scripturistica 6 fl.

4) Pentru conferintie 10 fl.

5) Pentru curatoru la scóla 10 fl. — In naturale 20 meti cucuruzu, 10 meti grâu, cortelu liberu cu gradina pentru legumi $\frac{3}{4}$ lantiu, pentru fie-care siedula la mortu 20 cr. cand dela inmormentari 20 cr.

Recursele se se ajusteze cu atestatu de botezu atestatu de moralitate, cu testimoniu de preparandie, testimoniu de cualificatiune si acestea tóte se le substérna pana in 12 Maiu Com. par. din Susaniu, Rev. Dnu At. Ioanovicu protop. in Fagetu.

Recurentii au a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Susaniu in 7 Aprilu 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ATANASIU IOANOVICIU, m. p. protopresviteru.

—□—

Se escrie de nou concursu pentru deplinirea parochiei vacante — de clas'a a dóu'a — nou organisata din Suiugu-Iteu, prot. Oradii-mari, cu terminu de alegere pe Dumineca in 19/31 Maiu 1885.

Emolumintele suntu:

1) Cas'a parochiala cu dóue chilii, camara, grajdu pentru vite, gradina de legumi si dóue intravilane.

2) 49 jugere de pamentu comasatu — aratoriu si fenatiu. —

3) Birulu dela 141 Nri de case, dela fie-care numeru 1 mesura de bucate $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruzu in greuntie.

4) Stótele indatinat; numerulu sufleteloru e 550.

5) Dile de lucru: cu plugulu 35, ér cu manile 91.

6) 4 orgii de lemne.

Emolumintele de sub nr. 1—6, computate in bani, dau o suma numerica de 690 fl. v. a.

Recurentii vor avea recoursele loru instruite cu documintele prescise de stat. org. si de §-lu 15 lit. b) din regulamentul pentru parochii, adresate Comit. parochialu din Suiugu-Iteu, a-le trimité subscrisului administratoru protop. in Zsáka p. u. Furta, pana in 14/26 Maiu a. c. — avendu pana la alegere a se presentá in un'a dumineca ori serbatóre in s. biserica din Suiugu, spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesci.

Suiugu, 3 Aprile v. 1885.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: TOMA PACALA, m. p. adm. prot.

—□—

Licitatiune minuenda.

Pentru renovarea ferestreloru dela biserica rom. gr. or. din Socodoru, comitatulu Aradului, protop. Chisineului, — conform resolutiunei Ven. Consistoriu din 14 Aprilie 1885 nr. 464, cu acésta se escrie concursu de licitatiune minuenda pe 9 Maiu st v. a. c. nainte de amédi la 9 óre, cu pretiulu de esclamaré 280 fl.

Planulu impreuna cu conditiunile se potu vedea la subscrisului presiedinte.

Dela intreprindietori se poftesce ca pre terminulu sus amintitu se se presentédie in faci'a locului, si numai acei'a vor potea luá parte la licitare, cari vor depune unu vadiu de 10%.

Contractulu incheiatu intre comunitate si intrepridietoriu, numai dupa aprobarea Venerabilului Consistoriu va intrá in valóre.

Socodoru la 4 Aprile 1885.

GAVRILA LAZARU, presied. com. par.

—□—